

قانون نویسی امری تخصصی است

محمدهادی جعفرپور
حقوقدان

کافی است اخبار و حواشی چند دوره‌ی اخیر مجلس شورای اسلامی را مرور کنید تا با تکرار این عبارت «تعداد اعضاء کمیسیون فرهنگ و کمیسیون حقوقی و قضایی مجلس تکمیل نشده، به زودی در جلسه آتی مجلس شورای اسلامی از بین نمایندگان مجلس برای عضویت در این دو کمیسیون دعوت می‌شود» مواجه شوید؛ عبارتی تکراری که بهتر است خوانده شود از نمایندگان مجلس تنها می‌شود در این دو کمیسیون عضو شوند و در نهایت به جهت عدم اقبال نمایندگان به عضویت در این کمیسیون‌ها کار به قرعه‌کشی و اجبار حضرات به عضویت در این دو کمیسیون می‌گردد. آنچه طی دو سه دوره‌ی اخیر مجلس شورای اسلامی در مقوله‌ی عضویت نمایندگان در کمیسیون‌های مجلس شاهد بوده‌ایم حکایت از عدم تمایل و رغبت نمایندگان به عضویت در این دو کمیسیون دارد. این اتفاق ناخوشایند در حالی رقم خورده و تکرار می‌شود که به گواه آمار و ارقام در هر دوره تعداد منتخبینی که در کوران تبلیغات، تخصیلات در حوزه‌ی حقوق با داشتن پروانه‌ی وکالت یا سابقه قضایی را به‌عنوان مزیت خویش در رقابت با سایر نامزدان تعرفه می‌کنند بیشتر از اعضاء مورد نیاز چنین کمیسئونی است و یا در سخنرانی‌های تبلیغاتی، خودشان را علاقه‌مند به موضوعات فرهنگی معرفی و برای اثبات این ادعا پای سلبیتی‌های هر حوزه و گرایشی از هنر را به ستاد انتخاباتی خویش می‌کشانند.

اما همین که مرکب ایشان از پل رد شد و پای حضرات به

خانه‌ی ملت رسید و بر صندلی‌های سبز جلوس اجلال

فرمودند، فراموش می‌کنند که قول و قرارشان با مردم

حوزه‌ی انتخابیه تلاش برای بهبود شرایط جامعه در

حوزه‌ی فرهنگ بوده و یا در نشست‌های صنفی با فعالان

حوزه‌ی وکالت و قضاوت در مقام گلایه از نحوه‌ی تصویب

طرح‌ها و لوایح گلایه کرده، تنها طریق نجات سیاست

تقنینی و قانون‌نویسی کشور را حضور دانش‌آموختگان

حقوق و فعالان حوزه‌ی قضا و وکالت در خانه‌ی ملت اعلام

کرده‌اند.

بی‌توجهی به این دو کمیسیون در حالی در هر دوره از

مجلس شورای اسلامی تکرار می‌شود که نظریه‌پردازان

توسعه در حوزه‌ی علوم اجتماعی در تعرفه‌ی مختصات و

مصائب مسعود

درباره کابینه پزشکيان و رفتار مخالفان

حسن بختیاریزاده
فعال سیاسی اصلاح‌طلب

رئیس‌جمهور، روز یکشنبه وزیران پیشنهادی خود را برای دریافت رأی اعتماد به مجلس معرفی کرد. ترکیب وزیران پیشنهادی، با واکنش‌های متفاوتی روبه‌رو شد؛ واکنش‌هایی که همچنان ادامه دارد. به نظر می‌رسد درباره همکاران برگزیده پزشکيان و واکنش‌ها به آن، می‌توان به اجمال به‌نکاتی اشاره کرد: پیش از این هم پیش‌بینی می‌شد که رئیس‌جمهور برای انتخاب وزیران و معاونان خود، با ملاحظاتی روبه‌رو خواهد شد. پاس‌خوگویی به مطالبات رأی‌دهندگان، تحقق وعده‌های انتخاباتی، ضرورت رعایت قانون «انتصاب افراد در مشاغل حساس»، ناگزیر بودن معرفی وزیران به مجلس و مشورت با مقام‌های عالی نظام، از جمله ملاحظات مورد اشاره بودند. نظرداشت موارد پیش‌گفته، به گونه‌ای گریزناپذیر، همان طور که بعضی به‌درستی اشاره کرده‌اند، سبب شد ترکیب کابینه از شرایط مطلوب به وضعیت مقدور، تغییر یابد. اشاره به این موضوع می‌تواند راهگشا باشد که هاشمی‌رفسنجانی نیز در کابینه دوم خود از خاتمی، معین و عبدالله نوری به لاریجانی و سپس میرسلیم، بشارتی و گلپایگانی رسید، حتی خاتمی نیز، مظفر، سعیدی کیا و دری نجف‌آبادی را به‌عنوان وزیر به مجلس معرفی کرد.

هر چند قابل درک است که نیروهای کارآمدی مانند جهانگیری، علایی، و مسعود کرباسیان، به دلایل مختلف به کابینه راه نیافتند، اما دست‌کم تا این لحظه بسیاری از حامیان پزشکيان درباره چرایی و چگونگی انتخاب وزیران پیشنهادی کشور، آموزش‌پورورش و ورزش‌جوانان قانع نشده‌اند و درباره پیامدهای این انتخاب‌ها، نگران هستند.

هر چند نگرانی‌ها درباره بعضی وزیران پیشنهادی، قابل درک است؛ اما به نظر می‌رسد انتقادات کنونی، سبب

ضرورت‌های توسعه به مقوله‌ی تخصص و به‌کارگیری اهل فن اولویت داده، بر این امر تاکید مؤکد دارند که از ضروریات اصلی توسعه توجه به تخصص و باور قاعده‌ی تخصص‌گرایی است. کافی است مصوبات اخیر مجلس شورای اسلامی در حوزه‌های مختلف خاصه فرهنگ و حقوق قضا رصد شود تا آثار بی‌توجهی به این قاعده‌ی مهم هویدا شود.

از شیوه‌ی نگارش و تصویب لایحه عفاف و حجاب گرفته تا طرح تسهیل کسب و کار یا همین قانون اخیرالتصویب ثبت معاملات اموال غیرمنقول که فاقد اوصاف لازم در نگارش قانون است. آنچه اندیشمندان عالم حقوق و قضا در تعریف قانون ارائه می‌کنند مبین این مفهوم است که: «قانون به معنای اعم کلمه قاعده‌ی کار است در همه‌ی علوم و فنون و بر همه چیز عالم حاکم است و به مفهوم اخص دستور زندگانی اجتماعی است که از طرف مقام صلاحیت‌دار به اعتبار عرف و عادت و آداب و رسوم دیرین پیرامون حق و ناحق و سزا و جزا و تشخیص نیک و بد با ضمانت اجرا مقرر و اعلام می‌شود و هدف جلوگیری از مداخلات خودسرانه‌ی افراد و طبقات و دولت‌ها و حفظ نظام اجتماعی است.»

به همین سبب در تشریح مقدمات نوشتن قانون برآورد آثار متنوع آن اعم از تبعات سیاسی، اجتماعی، اقتصادی، حقوقی و حتی روانشناختی ضروری دانسته شده، لازم است کارشناسان و متخصصان علوم وابسته به مقوله‌ی موردنظر تبعات آن را تشریح کنند. بنا به همان توجیهی که مرجع انحصاری تصویب قانون، قوه مقننه یک کشور تعریف می‌شود، لازم است کارشناسان و متخصصان علوم مختلف در آن جغرافیا حسب مورد بنا به اوضاع و احوال سرزمینی در طریق انشاء قانون طرف مشورت متخصصین فن قانون‌نویسی قرار گرفته، مجموع نظرات ایشان در اختیار اعضاء کمیسیون حقوقی قضایی پارلمان که مسلط بر حوزه‌ی حقوق و قانون هستند قرار گرفته، آنچه توسط ایشان منطبق بر قواعد حقوقی تشخیص داده می‌شود، برای تحریر و انشاء قانون در اختیار قانون‌نویس قرار گیرد.

در چنین فرضی قانونی واجد اوصاف لازم به معنای اکمل کلمه در هیئت قانون خوب برای انتظام امور اجتماعی و شخصی افراد ملت منتشر می‌شود.

در علم حقوق این قاعده‌ی شفاف‌پذیرفته شده که مختصات نوشتن قانون بر خلاف تشریفات تصویب آن، امریست تخصصی؛ اندیشمندان حقوق سیاسی بنا بر همین امر رعایت چنین اصلی را تکلیف نمایندگان پارلمان می‌دانند که بی‌شک این تکلیف بر عهده‌ی اعضاء کمیسیون حقوقی قضایی مجلس است.

اولویت آتش‌بس بر انتقام؟

اخباری مبنی بر احتمال تغییر بر نامه ایران برای پاسخ به ترور هنیه شنیده می‌شود

محسن صالحی‌خواه
گزارشگر هم‌میهن

امروز (پنجشنبه ۱۵ آگوست) دور جدیدی از مذاکرات آتش‌بس در دوحه قطر برگزار خواهد شد و نمایندگان مصر و آمریکا نیز در آن حضور دارند. به گزارش فارس، دیمتری جندلمن، مشاور دفتر بنیامین نتانیاهو به خبرنگاری روسی تاس خبر داد که انتظار می‌رود، رئیس موساد دیوید بارنیا هیئت اسرائیلی را رهبری کند. امروز، شانزدهمین روز پس از ترور اسماعیل هنیه در تهران است. سران کشورهای منطقه و فرامنطقه که هر کدام به نحوی در تحولات خاورمیانه نقش دارند، با نگرانی تحولات این روزها را دنبال می‌کنند. چراکه هنوز هیچ‌کس نمی‌داند پاسخ ایران به چه صورت خواهد بود و آیا باعث ایجاد یک جنگ گسترده منطقه‌ای می‌شود یا نه. تحلیل دیگری نیز وجود دارد که ایران حتی اگر در حال صبر برای مشخص شدن نتیجه آتش‌بس نباشد، فعلاً از ابزار ترس و عملیات روانی علیه اسرائیل استفاده می‌کند. ایران در جنگ‌ها و اقدامات نظامی، معمولاً اماکن و مناطق مسکونی را هدف قرار نمی‌دهد. شاید به همین دلیل، بتوانیم این‌طور تحلیل کنیم که احتمالاً اضطرابی که در دولت، دستگاه امنیتی و ارتش اسرائیل برای برآورد و آمادگی مقابله با حمله ایران وجود دارد، در اهالی سرزمین‌های اشغالی تا آن اندازه وجود ندارد. البته این به معنای ترس اسرائیل نیست، چراکه جنایت‌های آنان در غزه در همین ۱۶ روز نیز با شدت ادامه پیدا کرده؛ همچنان غیرنظامیان را هدف قرار می‌دهد و ترور نیروهای حزب‌الله و مقاومت فلسطین نیز متوقف نشده است. اما بالاخره بخشی از ظرفیت امنیتی و نظامی آنان در حال حاضر مشغول وضعیت افزایش تنش با ایران و جلوگیری از حمله احتمالی تهران است.

نگرانی رهبران غربی این است که ایران تا قبل از به نتیجه رسیدن این دور از گفت‌وگوها، اقدام خود علیه اسرائیل را عملیاتی و تنش به سطحی بالاتر ارتقاء پیدا کند. حماس پیش از این اعلام کرد که در این مذاکرات شرکت نمی‌کند چراکه نخست‌وزیر اسرائیل هر بار شروطی جدید می‌گذارد. روزنامه آمریکایی وال استریٹ‌ژورنال نیز در گزارشی به نقل از منابع آگاه مدعی شد، یحیی السنوار، رئیس دفتر سیاسی حماس پیامی برای مصر و قطر (میانجی‌گران عرب)

زیر ذره‌بین تندروها

درباره حملات به محمدرضا ظفرقندی وزیر پیشنهادی بهداشت

گروه خبر: در فهرست کابینه پیشنهادی پزشکيان به مجلس، نام محمدرضا ظفرقندی به‌عنوان وزیر پیشنهادی وزارت بهداشت به چشم می‌خورد؛ پزشکی که سابقه ریاست بر سازمان نظام پزشکی کشور را در دوران کرونا در کارنامه کاری خود دارد و در کنار دانش و حرفه پزشکی به‌عنوان چهره‌ای سیاسی هم شناخته می‌شود؛ مسئله‌ای که باعث شده حضور او در لیست وزرای منتخب پزشکيان برای عده‌ای خوشایند و برای عده‌ای دیگر نامطلوب جلوه کند.

ظفرقندی فوق تخصص جراحی عروق و استادتمام دانشگاه علوم پزشکی تهران و در حال حاضر دبیرکل انجمن اسلامی جامعه پزشکی ایران است. او همچنین از جمله پزشکاني است که در جنگ ایران و عراق به‌عنوان جراح داوطلب به جبهه جنگ اعزام و به کمک مجروحان جنگ شتافت. راه‌اندازی و فعالیت بخش جراحی عروق در دانشگاه علوم پزشکی تهران نتیجه دانش و زحمات اوست که در سال ۱۳۷۴ رخ داد.

از اعتراضات ۱۴۰۱ تا فلسطین

این پزشک اهل فن و یاری‌گر زندمندان اما این روزها به دلیل همین انتخاب شدن به‌عنوان وزیر بهداشت چهاردهمین دولت، هدف حمله دل‌وایسان و رسانه‌هایی قرار گرفته است که وابسته به بخش تمامیت‌خواه جناح اصولگرا هستند. مانند روزنامه کیهان که در شماره دیروز او را سیاست‌باز توصیف کرد و مسبق به سابقه فتنه‌گری خواند. البته اشاره روزنامه کیهان و هم‌داستان‌های آن، به بیانیه انجمن اسلامی جامعه پزشکی ایران به مناسبت چهل‌وچهارمین سالگرد انقلاب اسلامی است که در بحبوحه اعتراضات ۱۴۰۱ منتشر شد؛ نهادی که ریاست آن را ظفرقندی بر عهده داشت: «ما جمعی از میانه جامعه خدم پزشکی در چهل‌وچهارمین سالگرد انقلابی که در زمان خود چشمان مشتاق منادیان استقلال، عدالت و آزادی را به خود مشغول و حتی مشغوف کرده بود، با جانی مجروح و روحی مغموم از حوادث اخیر نکاتی را با شما درمیان می‌گذاریم. به دنبال اعتراض مردمانی ظلم‌دیده و تحقیرشده در طول همه این سالیان و سربرآوردن جنبش پاک «زن، زندگی، آزادی»، بزرگانی از سابقون نظام جمهوری اسلامی همچون آقایان میرحسین

ارسال و اعلام کرد که تنها در صورت توقف عملیات نظامی اسرائیل، تیم مذاکره‌کننده حماس در مذاکرات آتش‌بس شرکت می‌کند. طی دو روز گذشته اما فرضیه‌ای مبنی صرف‌نظر ایران از پاسخ به ترور هنیه در ازای برقراری آتش‌بس در غزه مطرح شده است. خبرگزاری رویترز از قول سه مقام ارشد ایرانی آورده است که اگر آتش‌بس در غزه صورت بگیرد و جنگ به پایان برسد، از پاسخ صرف‌نظر خواهد کرد. در جریان جنگ غزه تاکنون حدود ۴۰ هزار غیرنظامی کشته شدند.

ادعای رویترز

خبرگزاری رویترز روز سه‌شنبه گزارشی اختصاصی از قصد ایران برای چشم‌پوشی از حمله به اسرائیل، در عوض برقراری آتش‌بس در غزه خبر داد. به گزارش عصر ایران، رویترز به نقل از ۳ مقام ارشد ایرانی که نامی از آنها نیاورده، مدعی شده «اتنها یک توافق آتش‌بس در غزه که ناشی از مذاکرات مورد انتظار در این هفته باشد، ایران را از انتقام‌جویی مستقیم علیه اسرائیل برای ترور اسماعیل هنیه، رهبر حماس در خاک خود باز می‌دارد.» در بخشی دیگر از این گزارش آمده است: «ایران متعهد شده است که به ترور هنیه که در اواخر ماه گذشته در جریان سفرش به تهران رخ داد و اسرائیل را مقصر آن دانست، پاسخ جدی خواهد داد. اسرائیل دخالت خود را در این ترور تایید یا رد نکرده است. نیروی دریایی ایالات متحده کشتی‌های جنگی و یک زیردریایی را برای تقویت دفاع از اسرائیل در خاورمیانه مستقر کرده است.»

براساس ادعای رویترز «یکی از مقامات ارشد امنیتی ایران گفت که ایران به همراه متحدانی مانند حزب‌الله، اگر مذاکرات غزه شکست بخورد یا تصور کند که اسرائیل مذاکرات را به تعویق می‌اندازد، حمله مستقیم را انجام خواهد داد. این منابع نگفتند که ایران تا چه زمانی اجازه می‌دهد تا مذاکرات پیش از پاس‌خوگویی مستقیم نظامی ایران به اسرائیل، به پیش برود. به گفته این منابع که خواسته‌اند نام‌شان فاش شود، با افزایش خطر یک جنگ گسترده‌تر در خاورمیانه پس از ترور هنیه و فواد شکر فرمانده ارشد حزب‌الله، ایران در روزهای اخیر درگیر گفت‌وگو با کشورهای غربی و ایالات متحده در مورد راه‌های تنظیم انتقام بوده است.»

ابراز امیدواری بایدن

جو بایدن، رئیس‌جمهور آمریکا که روز سه‌شنبه ۱۳ آگوست به شهر نیواورلئان در لوئیزیانا سفر کرده بود، در جمع خبرنگاران، در

موسوی و سیدمحمد خاتمی بیانیه‌های جداگانه‌ای منتشر کردند. لب و جوهر بیانیه هر دو عزیز، نگرانی عمیق از نحوه عملکرد و ناکارآمدی حکمرانی موجود در حوزه‌های گوناگون، برخورد غیرقانونی، سخت و متمسلب با معترضین و به تبع آن وضعیت خطرناک و دلهره‌آور پیش رو است...»

در واقع از منظر گروهی که چشم‌بر روی حقایق موجود در جامعه بسته و تنها خواسته‌ها و باورهای همفکران خود را مطرح نظر قرار می‌دهند، اعتراضات مردم و بیان همراه با فریاد مطالبات‌شان در سال‌های مختلف فتنه، معترضان فتنه‌گر و هر آنکس که از حقوق آنها سخن بگوید بار فتنه است. **فاطمه محمدبیگی**، نماینده قزوین در مجلس و **نایب‌رئیس کمیسیون بهداشت** یکی دیگر از منتقدان ظفرقندی است. او که به گفته خودش «عضو هیئت رئیسه گروه دوستی پارلمانی ایران، سوریه، لبنان، فلسطین و محور مقاومت» و دارای ۵ سال سابقه در این زمینه است در انتقاد از وزیر پیشنهادی بهداشت گفته است: «در همین انجمن جامعه پزشکی یک نامه نشان بدهید که در حمایت از کودکان غزه در این مدت منتشر کرده باشند. نامه‌ای از آقای دکتر رو کنند که در صف [سمت] درست تاریخ و موضع‌گیری‌های نظام، انقلاب و امنیت ملی و بین‌المللی ما ایستاده باشند یا مثلاً نسبت به مشکلاتی که برای مردم فلسطین پیش آمده، اظهار ناراحتی کرده باشند. ما نمی‌توانیم از این متغیرها و شاخص‌ها بگذریم.»

موافقان ظفرقندی از کارآمدی و پاک‌دستی می‌گویند

ظفرقندی البته در کنار منتقدان حامیانی هم دارد. مانند جمعی از متخصصین بهداشت کشور که در پیامی خطاب به محمدبیگی نوشتند: «آرمان مبارزه با صهیونیست را اینگونه خراب نکنید. بحث‌های سیاسی سر جای خودش. اینجا نظام سلامت است. چرا از دکتر ظفرقندی در حوزه تخصصی مطالبه نمی‌کنید؟...»

نام **دکتر شهرام یزدانی**، سخنگوی ستاد انتخاباتی **سعید جلیلی** هم البته در میان حامیان ظفرقندی قرار دارد. او این حمایت را با انتشار بیانیه‌ای اعلام کرد: «نیل به اهداف عالی نظام سلامت مانند اثربخشی